

Svatá říše římská po vymření Sálců

Lothar III. 1125-1137

Po vyměření sálského rudu zvolen saský vévoda Lothar.

Vévodství získal od Jindřicha V. za pomoc v boji proti Jindřichovi IV. Nebyl příbuzný se Sálci.

Protikandidátem Fridrich Štaufský.

Lotharovo postavení v říši nepřiliš silné.

Lothar III. 1125-1137

1126 Lothar se snažil posílit své postavení, tím že spravedlivě uspořádá poměry v českém knížectví. Chtěl dopomoci k trůnu oprávněnému (nejstaršímu z rodu) čekateli Otovi II. Olomouckému. S uchvatitelem Soběslavem I. svedl bitvu na českých hranicích - **bitva u Chlumce**. Vítězství knížete Soběslava I. Soběslav Lothara zajal, ale propustil ho bez výkupného. Později od něj přijal Čechy v léno (Ota v bitvě padl). Spojenectví mezi Soběslavem I. a Lotharem III.

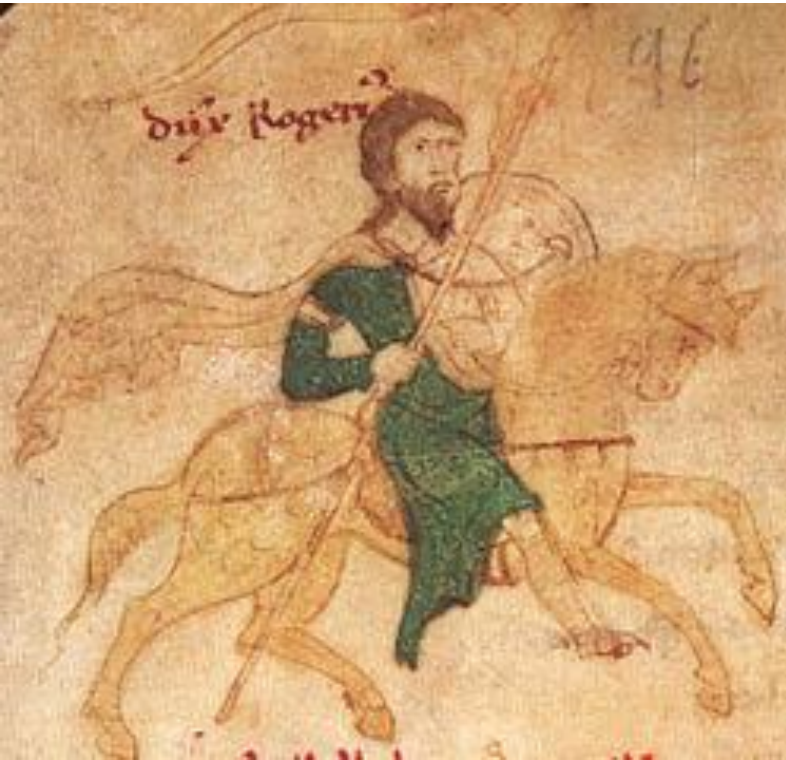
Lothar III. 1125-1137

Boje se Štaufy, kteří si činili nárok na trůn. Příbuzní Sálců, dědici jejich majetku. Činili si i nároky na korunní zboží.

Fridrich II. vévoda švábský a jeho bratr Konrád, vévoda francký (vnuci Jindřicha IV.).

Fridrich vyhnán z říše, Konrádovi zabaveno francké vévodství.

Lothar III. 1125-1137

Roger II.

Dvě italské jízdy

1132-1133 cílem císařská korunovace,
které dosáhl 1133.

1136-1137

Na naléhání Inocence II. a
byzanckého císaře vytáhl Lothar III. do
Itálie proti Rogerovi II. Pouze dílčí úspěchy.

Lotharovým spojencem jeho zeť Jindřich
Pyšný z rodu Welfů, vévoda bavorský

Lothar III.

1125-1137

1137 Lothar III. zemřel při návratu z Itálie při přechodu Alp

Svým nástupcem určil svého zetě Jindřicha Pyšného z rodu Welfů, kterému předal korunovační klenoty.

Následná volba však vynesla do čela Svaté říše římské štaufského kandidáta Konráda.

Štaufové

1138-1254

Konrád III. 1138-1152

Po matce Anežce vnuk
Jindřicha IV.

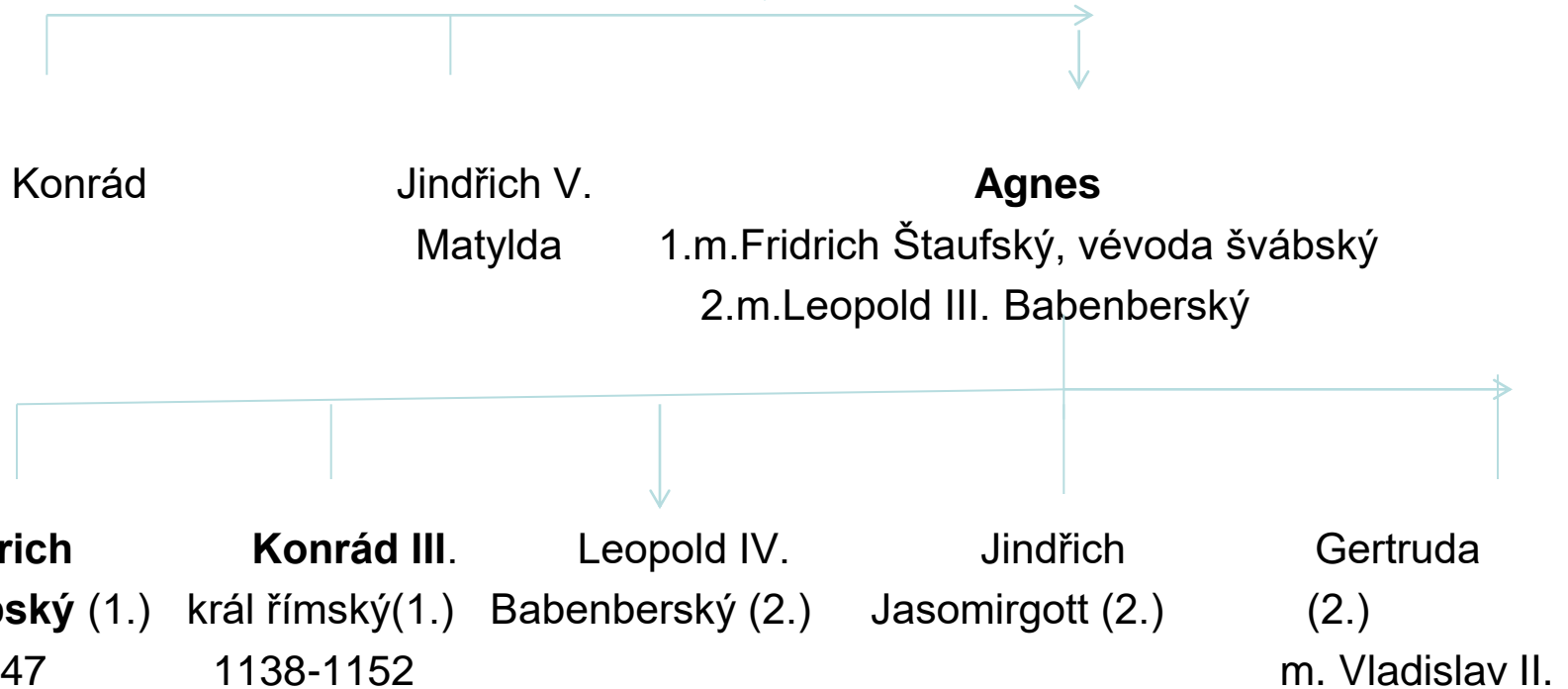
Nároky na trůn si činili Welfové i
Štaufové

Konrádova pečeť

Jindřich IV.

1056-1106

Vztah Konrád III. Jindřich Pyšný

Oslabení Jindřicha Pyšného:

Sasko získal Askánec Albrecht Medvěd

Jindřichu Pyšnému Konrád odňal i Bavorsko, vládcem Bavorska příbuzní Štaufů, Babenberkové (Leopold IV., po něm Jindřich Jasomirgott)

Jindřich Pyšný ztratil i Toskánsko

Konrád III. 1138-1152

Počátek válek štaufsko-welfských

V Itálii

Ghibellini x Quelfové

Konrád III. (1138-1152)

Účastnil se 2. křížové výpravy (1146-48)

Po návratu obnovení války s Welfy.
Boje 1149-1152.

1152 + Konrád III.
Nedosáhl císařské korunovace.

Jeho syn Jindřich (spolukrál) + 1150.
Mladší Fridrich pouze šestiletý.

Před smrtí určil jako svého nástupce
synovce Fridricha, kterého upřednostnil
před svým malým synem.

Fridrich Barbarossa

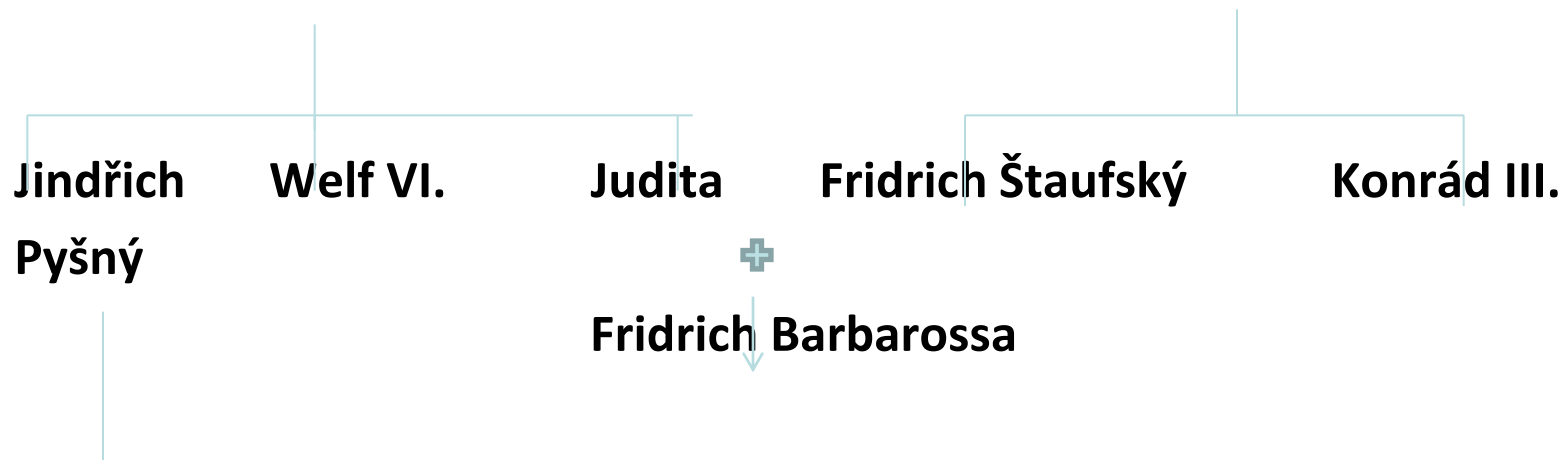
1152-1190

Nejvýznamnější císař vrcholného středověku.

Synovec Konráda III., po otci Štauf, po matce Welf. Slíbil zajistit klid v zemi, obnovit velikost císařství.

Jindřich Černý
vévoda bavorský

Fridrich Štaufský
vévoda švábský

Jindřich
Pyšný

Welf VI.

Judita

Fridrich Štaufský

Konrád III.

Fridrich Barbarossa

Jindřich Lev

Fridrich Barbarossa 1152-1190

1152 únor, zemřel Konrád III.

V březnu 1152 zvolen římským králem jeho synovec Fridrich Barbarossa. Bylo mu necelých 30 let.

Zdědil četné problémy: vztah k papežství, štaufsko-welfské rozpory, slabou vládu nad německými a zejména italskými oblastmi.

Fridrich Barbarossa

Zlatá busta Fridricha Barbarossy,
darovaná roku 1171 hraběti z Cappenbergu.
Barbarossův portrét.

Fridrich I. měl od mládí dobrý vztah k rodině
své matky-Welfům.

1147 se stal po otci vévodou
švábským

1147-1148 se zúčastnil 2. křížové
výpravy (spolu s Konrádem III.).

Fridrich Barbarossa

1152-1190

Nové uspořádání v zemi 1152-1156

Uzavřel smír s Welfy:

Přiznal jim země a úřady

Welf VI.- uzán jako vévoda toskánský, spoletský a sardinský

Jindřichu Lvu (z rodu Welfů) postoupil vévodství saské a bavorské, od kterého oddělil rakouské země.

Odškodnění Babenberků

(Jindřich Jasomirgott byl do 1152 vévoda bavorský)

Jindřich Jasomirgott-získal Rakousy, které byly povýšeny na vévodství a získaly tzv. Privilegium minus zaručují dědičnost rakouských zemí i v ženské linii).

Fridrich Barbarossa

1152-1190

Nové uspořádání v zemi 1152-1156

Albrecht Medvěd (Askánec), dosud vévoda saský odškodněn ziskem Braniborska.

Vnitřní změny uklidnily situaci na německých územích.

Barbarossova zlatá pečeť

Fridrich Barbarossa

1152-1190

1154-1155 1. italská jízda

1155 získal císařskou korunovaci, vztahy s papežstvím na počátku jeho vlády dobré.

Část severoitalských měst se mu poddala

Fridrich Barbarossa

1152-1190

1158-1162 2. italská jízda

Část měst se Barbarossovi podala již během 1. italské jízdy.

Vzpurné Miláno - příprava boje. V souvislosti s přípravou bojů v Itálii povýšil

Fridrich I. knížete Vladislava II. na krále.

Obléhání Milána (srpen-září 1158). Město dobyto.

Účast českých vojsk.

Fridrich Barbarossa 1152-1190

Boj s městy v Itálii pokračoval

1167 povstání severoitalských měst, tzv.
lombardská liga

Sblížení lombardské ligy Alexandrem III.

1176 bitva u Legana, Barbarossova porážka

V jejím důsledku Fridrich I. nucen uznat
papeže Alexandra III.

Vleklá severoitalská válka skončila až 1183, kdy
císař uznal samosprávu severoitalských měst,
ta jeho vrchní svrchovanost.

Fridrich Barbarossa

1152-1190

Vztah k papežství

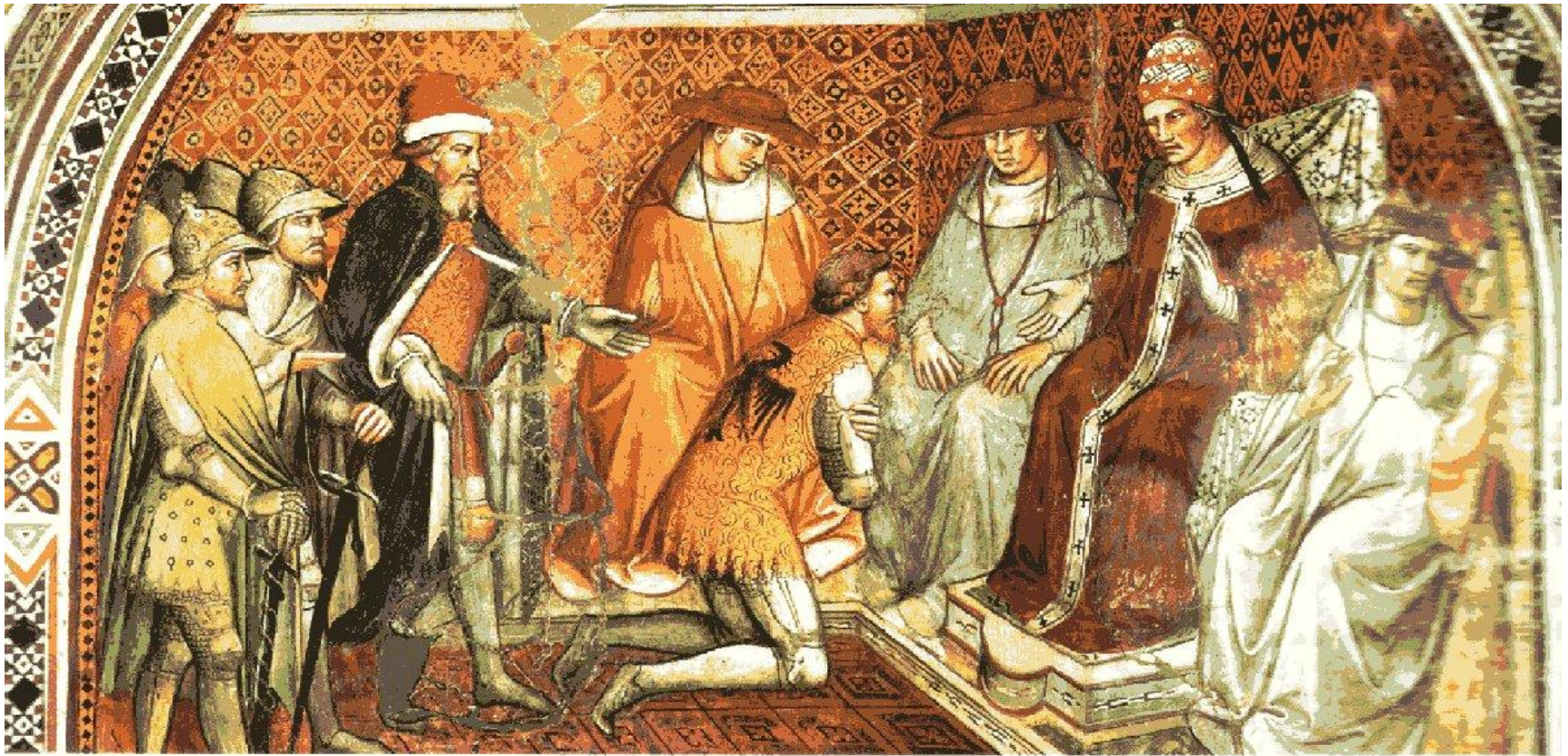
Alexandr III. (1159-1181), hájil papežský primát (vyšší postavení než císař).

Fridrich ho odmítal uznat.

Postupně proti němu zvoleni 4 protipapeži podporovaní císařem, ale neprosadili se.

1160 dal Alexandr III. Fridricha Barbarossu do klatby.

1177 byl Fridrich nucen Alexandra uznat, znamenalo to rezignaci na plány obnovit převahu císařství nad papežstvím.

1177 Barbarossa nucen uznat Alexandra III.

V chrámu sv. Marka v Benátkách poklekl před papežem, přidržel mu třmen jeho koně před mší i po ní.

Papež odvolal klatbu nad císařem.

Fridrich Barbarossa

1152-1190

Severovýchodní hranice říše

Boje se Slovy, některé země již křesťanské, jiné dosud pohanské

Albrecht Medvěd – porazil Lutice

Jindřich Lev-Obodřity

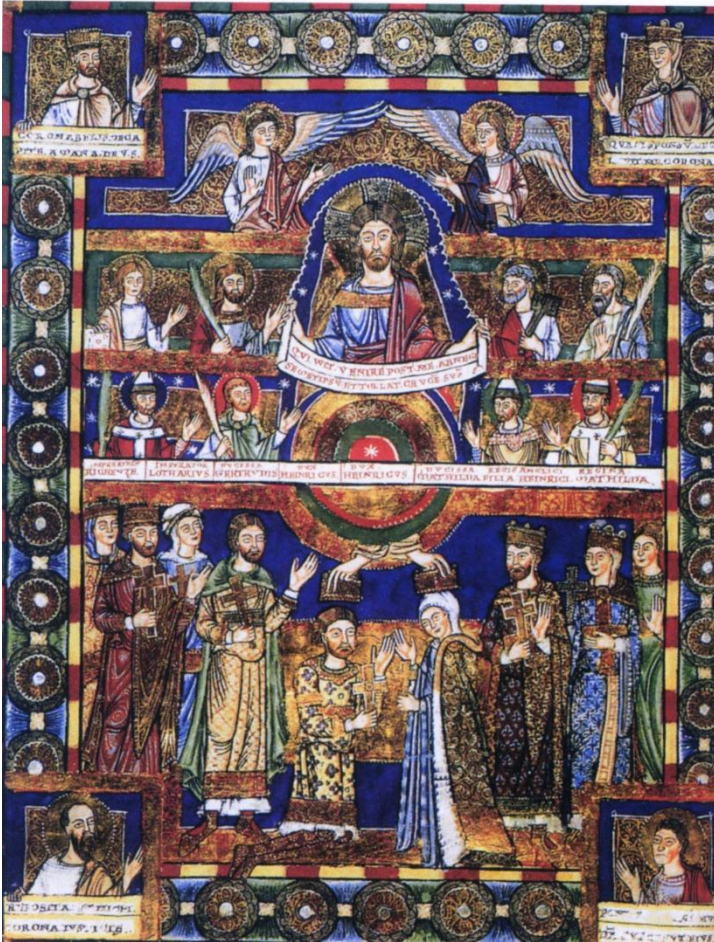
Získány Pomořany

Rychlá kolonizace a následná germanizace těchto oblastí.

Hranice říše se posunula až k Odře

Fridrich Barbarossa

1152-1190

Vzestup Jindřicha Lva
Nejvýznamnější šlechtic říše.

Vévoda bavorský a saský.
Porazil Obodryty, získal Meklenbursko.

V Brunšviku si zřídil dvůr srovnatelný s
královským.

Vedl i samostatnou zahraniční politiku.
Vazby k Anglii. Jeho 2. manželkou Matylda
Anglická, dcera Jindřicha II.

Brunšvický lev- z paláce Jindřich Lva.
2, 78 m délka, 1, 79 m výška, 880 kg váha.
Inspirace kapitolskou vlčicí

1179-1181 proces proti Jindřichu Lvovi.

Důvody: obava z jeho moci,
Zrada před bitvou u Legnana.

Odsouzen k vyhnanství a ztrátě
většiny držav.

Bavorsko- Otta z Wittelsbachu
Sasko-rozdrobeno- Vestfálsko získal
kolínský arcibiskup, východní část
Bernard Anhaltský.

Jindřich Lev od 1182 vyhnanecem

Návrat 1194, + 1195

Z rozsáhlého majetku mu zůstalo jen
Brunšvicko.

Jeho synem Ota IV. Brunšvický

Jindřichova socha v katedrále v Brunšviku

Fridrich Barbarossa

1152-1190

Po obsazení Jeruzaléma vyhlášena III.
křížová výprava.

V jejím čele Fridrich Barbarossa.
1189 odešlo vojsko do Svaté země.

10. června 1190 se utopil v řece
Salef v Turecku.

Imperatoris Friderici patris Imperatoris

Fridrich Barbarossa a jeho synové
Jindřich VI. a Filip Švábský

Fridrich Barbarossa

1152-1190

Jeden z největších vládců středověku.

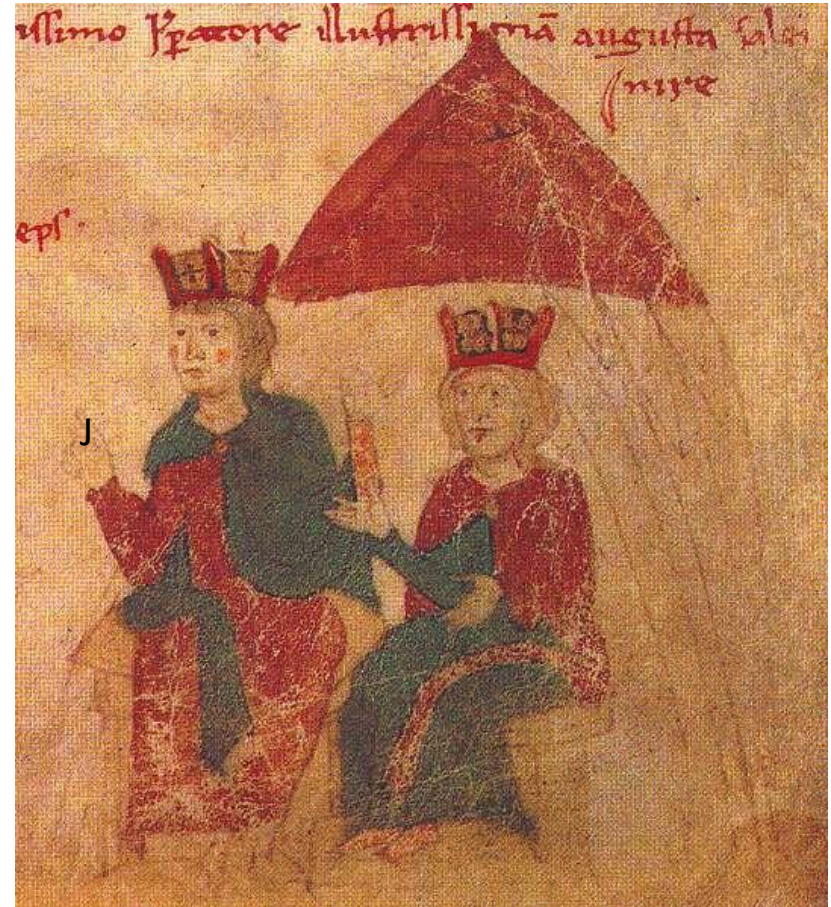
Kombinoval vlastnosti, které z něj v očích současníků dělaly téměř nadčlověka:

Dlouhověkost, úsilí, mimořádné organizační schopnosti, prozíravost v boji, státnické schopnosti.

Jindřich VI. 1190-1197

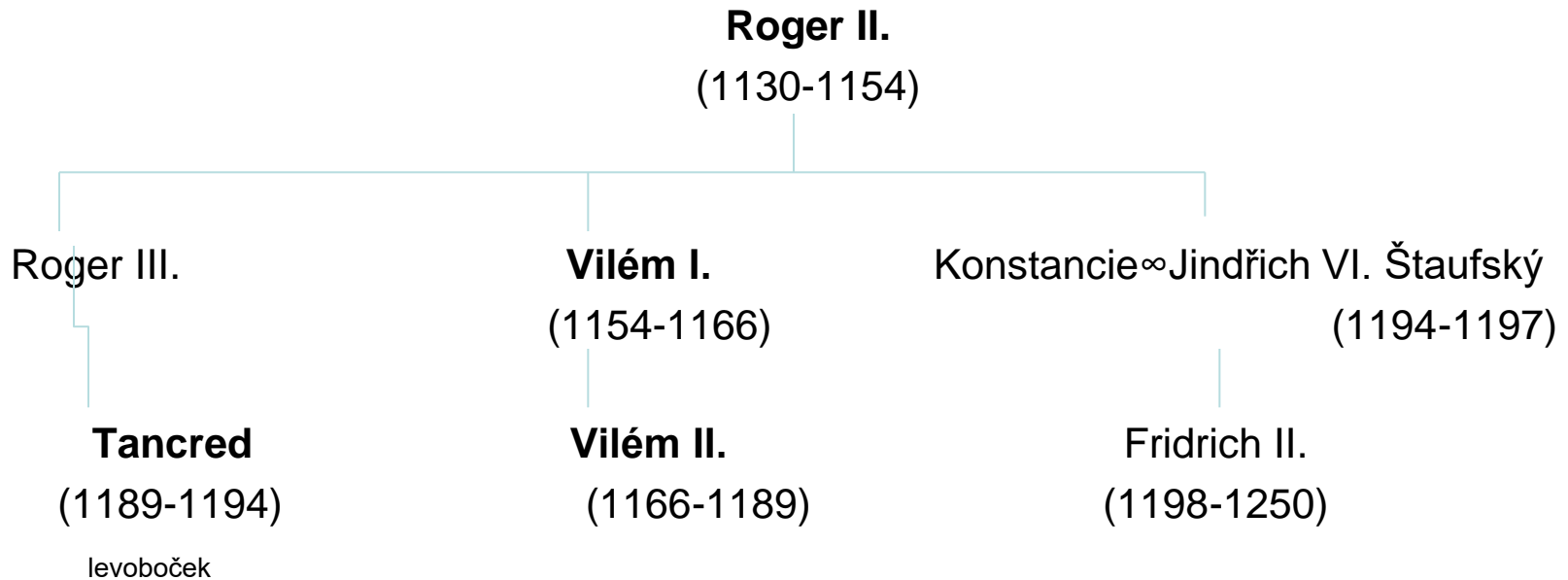
Manželka Konstancie Sicilská,
dědička Sicilie

Snaha Štaufů získat Sicilské království

Jindřich VI. a Konstancie Sicilská, sicilský
rukopis 13. století

Sicilští králové normanského původu

Sicilské království

Po smrti Viléma II. v roce 1189 se na trůn dostal s podporou místních elit levoboček Rogera III. Tancred.

Ač byla Konstancie uznanou dědičkou Viléma II., její nároky pomínuty.

Jindřich VI. 1190-1197

1190 Nastoupil vládu po smrti Fridricha Barbarosy.

1191 Korunován císařem (společně s Konstancí).

1191 boj o Sicílii, neúspěšný

1190-1194 sicilským králem
Tancred, nevlastní bratr Viléma II.

Jindřich VI. 1190-1197

Anglický král Richard I. zajat během
Zpáteční cesty ze Svaté země
Leopoldem V.

1193 vězně vydal Jindřichu VI., který
za něj žádal 150 000 hřiven stříbra.

1194 Jindřich VI. dostal peníze a
Richarda propustil.

Jindřich VI. 1190-1197

V únoru 1194 zemřel na Sicilii Tancred.
Jindřich se vypravil do Itálie, setkal se jen
s malým odporem.

Vjezd Jindřicha VI. do Palerma

Jindřich VI. 1190-1197

25. prosince 1194 Jindřich VI.
korunován sicilským králem.

Krutě se vypořádal s opozicí.

Vláda Štaufů na Sicilii špatně
přijímána papežstvím.

Cítili se ohroženi štaufskou
mocí ze severu i z jihu.

26. prosince 1194
Konstancie porodila syna.
Při křtu dostal jména svých
slavných dědů Fridrich Roger
(budoucí Fridrich II.).

Jessi, místo narození Fridricha II.

Jindřich VI. 1190-1197

Vrchol císařské moci

Vliv Střední Evropa, Itálie, částečně Středomoří

Pokus prosadit dědičnost říšského trůnu v rodě Štaufů neuspěl.

Jindřich VI.

1190-1197

Krutý vládce Sicilie.

1197 Povstání

Krutě potlačil.

Září 1197 zemřel, snad na malarii.

Jeho synovi Fridrichovi 2,5 roku, ale byl již zvoleným římským králem.

Konstancie regentkou Sicilie.

Fridrichovým jménem zrušila spojení vlády v říši a na Sicilii, které zavedl Jindřich VI. Zbavila se německých poradců. Vzdala se též Fridrichových nároků k římskému trůnu. Obnovila práva papeže nad Sicílií.

17. května 1198 korunovace tříletého Fridricha sicilským králem. Ve Svaté říši římské měl panovat bratr Jindřicha VI. Filip Švábský. Fridrich se měl stát pouze králem sicilským.

Konstancie svěřila Fridricha do ochrany papeži Inocenci III.

Konstancie + v listopadu 1198

Volba krále Svaté říše římské nejednotná

Filip Švábský x Ota Brunšvický
Štauf Welf

Boje mezi Štaufy a Welfy obnoveny.
Zásahy Inocence III.

1208 zavraždění Filipa Švábského Otou z Wittelsbachu

Papež Inocenc III., klášter Subiaco

Po smrti Filipa Švábského se vítězem stal Ota IV. podporovaný papežem Inocencem III.

1209 získal císařskou korunovaci, musel ale Předtím papeži složit sliby, mimo jiné, že se Nepokusí získat do své svlády Sicílii.

1210 útok Oty IV. na Sicílii

Ota IV. papežem exkomunikován.

1211 z papežovy iniciativy zvolen novým římským králem Fridrich II.

Fridrich II. 1212-1250

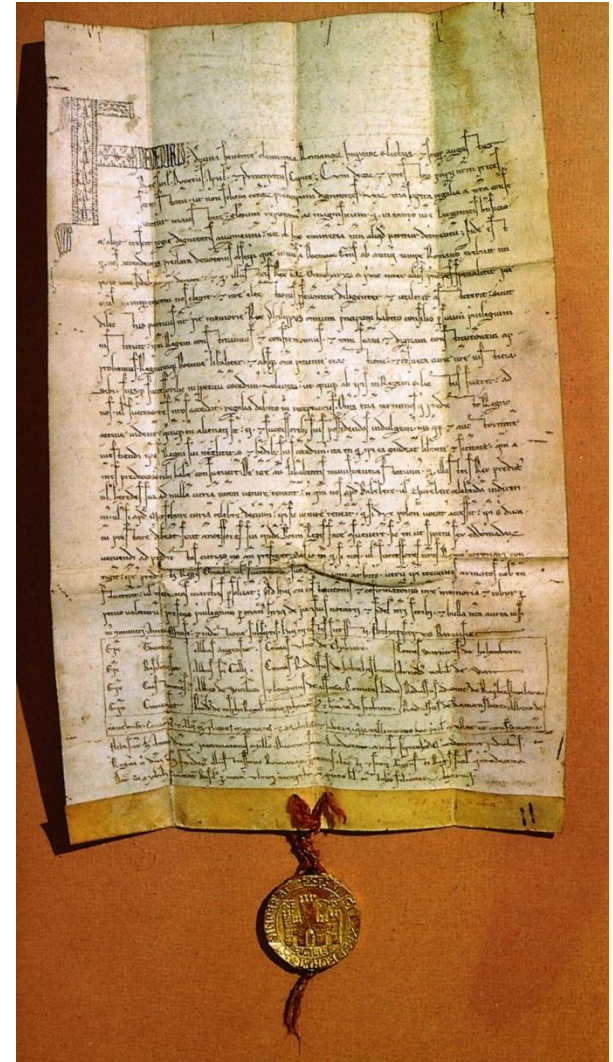
1212 Pochod Fridricha II. ze Sicílie.

Na německé půdě získával podporu.

V září v nepřítomnosti znovu zvolen králem.

Basilej, září 1212 Zlatá bula sicilská.

9. prosince 1212 korunovace v Mohuči.

Zlatá bula Sicilská

Fridrich II. 1212-1250

1212-1214 boje s Otou IV.

Červenec 1214 bitva u Bouvines-
Otova porážka v boji proti Francii.
Oslabení jeho pozice v říši.
Fridrich vítězem.

1215 Nová Fridrichova volba
římským králem a korunovace v
Cáchách.

Ota + 1218

Fridrich II. 1212-1250

V prvních letech vlády Fridrich vládl v souladu s papežstvím (Inocenc III., Honorius III.).

Ústupky v oblasti investitury.

Příslib účasti na křížové výpravě (1215).

Inocenci III. slíbil rozdělení vlády ve Svaté říši římské a na Sicílii.

1220 Císařská korunovace v Římě

Honoriem III.

Fridrich II. 1212-1250

1225 se Fridrich oženil s Jolandou, dcerou jeruzalémského krále Jana z Brienne, uznanou jeruzalémskou královnou. S ní získal nároky na vládu v Jeruzalémském království.

1225 Jeruzalémským králem.
Jolanda zemřela 1228 po porodu syna Konráda.

Sňatek Fridricha II. s Jolandou z Brienne

Fridrich II. 1212-1250

6. křížová výprava 1228-1229

Fridrich II. vedoucí postavou.
Kvůli nemoci se však zdržel a papež
Řehořem IX. , podezřívající jej z toho, že
opět svůj slib nedodrží, jej exkomunikoval.
Většina vojska odmítla exkomunikovaného
císaře v Palestině následovat.
Fridrich zvolil diplomatické prostředky:
Se sultánem al-Kámilem vyjednal předání
Jeruzaléma, Betléma, Nazaretu, Jaffy.
Uzavřeli příměří na 10 let.

V Jeruzalémě se korunoval jeruzalémským
králem.

Fridrich II. 1212-1250

Německé oblasti

V německých oblastech zastupovali Fridricha většinou jeho synové.
Jindřich- od 1220 za pomoci poručníků.

Od 1228 samostatná Jindřichova politika
Postavení králů v německých oblastech oslabeno.
Značná privilegia získala církev 1226,

1232 šlechta Jindřich donucen vydat šlechtě *Statutum in favorem principum*

Fridrich posléze odsouhlasil

1235 po Jindřichově povstání jej zbavil vlády a místo něj dosadil 1237 mladšího syna Konráda.

Fridrich II.

1212-1250

Itálie

Od poloviny třicátých let vedl Fridrich zápas se severoitalskými městy sdruženými v Lombardské lize.

Současně vedl boj s papežstvím, které se cítilo ohroženo jeho současnou vládou ve Svaté říši římské a na Sicilii.

V Itálii podporován italskými ghibeliny, mezi něž patřila ponejvíce šlechta, která stála proti papeži a snažila se zabránit přílišnému rozšíření pravomocí měst.

V počátcích bojů o získání suverenity nad severní Itálií úspěšný.

Později se jeho situace začala zhoršovat.

Fridrich II. 1212-1250

Sicílie

Na rozdíl od Itálie a německých území Fridrichova vláda na Sicílii silná, autoritativní.

Pevná vnitřní správa.

Pro Sicilské království vydal zákoník *Konstituace z Melfi* čili *Liber augustalis*.

Zákoník ustanovoval vnitřní strukturu státu a jeho správní systém.

Konstituace zaručovaly muslimům svobodu vyznání, zakazovaly krevní mstu a soukromé války - všechny spory a zločiny se měly řešit pouze před soudem.

Právo mělo platit pro všechny stejně - pro bohaté i chudé. Zakázal ordály - jako neracionální.

Fridrich II. 1212-1250

Boje papežství s císařem Fridrichem II.

Papež Inocenc IV. (1243-1254)

Největší odpůrce štaufské vlády na dvojitém stolci Svaté říše římské a Sicílie.

1245 prohlásil Fridricha II. za sesazena z trůnu Svaté říše. Proti Fridrichovi zvolen jako protikandidát Jindřich Raspe, po + Jindřicha Raspe 1246 Vilém Holandský.

Papež Inocenc IV. exkomunikuje císaře Fridricha II.

Fridrich II. 1212-1250

Boje s protikráli v říši vedl Fridrichův syn Konrád.

V Itálii bojoval Fridrich osobně.

1248 bitva u Parmy, Fridrichova velká porážka navždy zmařila plány
na
ovládnutí severní Itálie.

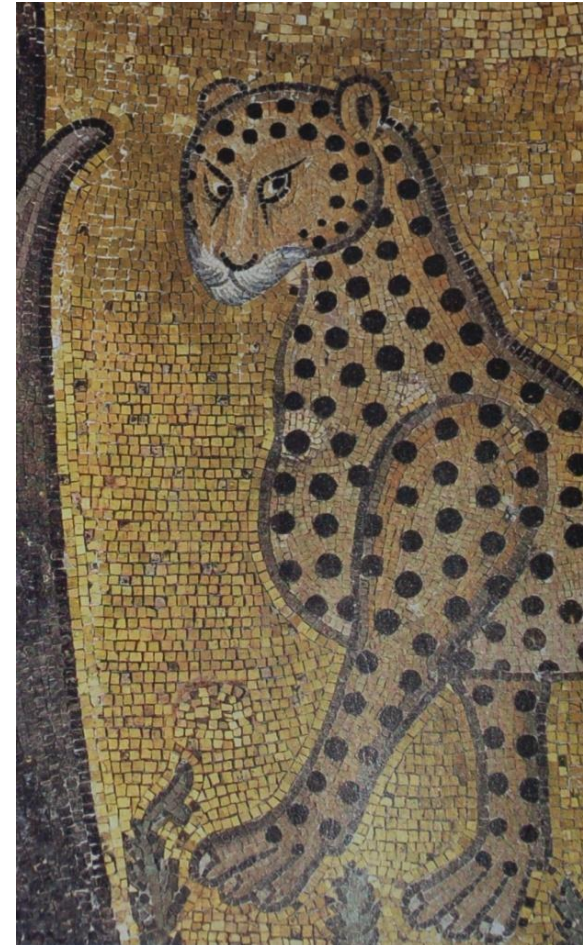
Fridrich + 13. prosince 1250

Pohřben v Palermu.

Fridrich II. 1212-1250

Člověk jihu spjatý s arabským a řeckým prostředím.
Intelektuálně založený. Hovořil šesti jazyky:
languages (latinsky, sicilsky, něměcky,
francouzsky, řecky a arabsky). Zájem o vědy.
Obdivovatel antické kultury.
Založil univerzitu v Neapoli. První světskou
univerzitu pro úředníky.
Měl rád intelektuální rozhovory a četbu.
Na jeho dvoře významná básnická škola.
Autor spisu o sokolnictví *De arte venandi cum
avibus*.

Císařova záliba ve východním způsobu
života a orientálním luxusu se projevovala i
vlastnictvím harému, existencí osobní
Saracénské gardy a zvěřince plného
exotických zvířat.

Konrád IV. 1228-1254

Německý král 1237-1254; 1250-1254 král sicilský, 1228-1254 titulární král Jeruzalémský.

Po zapuzení Jindřicha (VII.) zvolen ve věku 9 let německým králem.

Po 1245 bojoval proti protikrálům Jindřichu Raspemu a Vilému Holandskému. Podařilo se mu stabilizovat poměry v německé části Svaté říše římské. Ve sporu s papežstvím.

+ 1254

Manželka Alžběta Bavorská

Syn Konradin

Manfred, král sicilský 1258-1266

1258-1268 král sicilský

Levoboček

Fridrichem II. ustanoven správcem Sicílie.

1258 po falešné zprávě o Konradinově smrti korunován králem.

Bojoval proti papeži Inocenci IV., který chtěl Sicílii zabrat jako uprázdněné papežské léno.

1266 padl v bitvě u Benveneta , kde bojoval proti Karlu z Anjou.

Podobně jako Fridrich II. udržoval kontakty s islámem. Intelektuálně založený, básník.

Podporoval univerzitu v Neapoli. Stejně jako Fridrich II. sokolník.

Konradin

1266 Karel z Anjou se ujal vlády nad Sicilií

1268 Konradin se začal ucházet o dědictví po Štaufech, vyzván k tomu ghibeliny. Vojenská výprava do Itálie.

1268 poražen Karlem z Anjou u Tagliocozza

1268 popraven v Neapoli

Jím vymřeli Štaufové